

AJÁNLÓ

Lectori salutem!

Sajátos opust tart kezében az olvasó: egy folytonos mozgásban lévő közösség múltjának és jelenének összetalálkozását felmutató munka, amelynek tétje részben éppen a jövő megalapozása. Egy 85 éves kollégium egykori és mai tagjai idézik fel, illetve elemzik több évtized történéseit, izgalmait. A kötet szerzői, riportalanyai hol absztrakt értelmezések segítségével, hol pedig hétköznapi élményeken keresztül engednek bepillantást egy több szempontból is öntörvényű közösség életébe, csoportdinamikájába. Mindezt ráadásul a történeti kontextus időnkénti megidézésével teszik, így a változások megértéséhez ők maguk nyújtanak segítséget. Nem lehet ugyanis szem elől téveszteni, hogy a kollégium fennállásának évtizedei alatt nemcsak tagjainak alapvető attitűdjei változtak meg, hanem a körülöttük lévő világ, a mindenkori oktatási kormányzat álláspontja az elitképzésről. S ez utóbbi nem pusztán a képzés milyenségét érintette, hanem annak elemi létét is megkérdőjelezte.

A Bukva Mátyás által jegyzett elméleti keret megállapításainak jelentős részét Hankiss Elemér alapozta meg, időben szinte pontosan félúton az Edelmayer Zsolt által készített retrospektív Kaposi-interjú, illetve a kollégium jelenlegi állapotára reflektáló (Mag Noémi, Varga Anikó, Tóth Laura, Edelmayer Zsolt által készített) felmérések, tanulmányok és interjúk között. Szinte egy időutazás erejével hat látni, hogy az '50-es évek második felétől hogyan alakult át a(z) eleinte néhány tagból álló mikro-) közösség működése, dinamizmusa, illetve hogyan változott helye az egyetemi képzési struktúrában. A fejezetek hol tudatosan, hol pedig önkéntelenül mutatják fel a collegium fogalmának sokrétű jelentését, amelynek csak egy egészen apró jelentőséggel bíró eleme a befogadó épület maga. A kollégium egyik legidősebb, a II. világháború utáni első generációhoz tartozó (és még mindig aktív) alumnusa, Kaposi tanár úr többször megidézi a lakhatás egykori nehézségeit, de a mai kollégisták körében végzett felmérés azt bizonyítja, hogy ma sem feltétlenül az elhelyezés komfortja vonzza a tagokat az ódon falak közé.

Mi vonzza mégis a kollégium közösségébe az új tagokat? Az intézmény történetét, illetve a benne élők sorsát valamelyest ismerve azt reméljük, hogy a kötetben is megidézett Eötvös-gondolat: „... a Collegium feladata lesz..., hogy növendékeinek ne csupán ismereteit gyarapítsa, hanem bennök a tudomány és a műveltség iránti szeretetet felkeltse.” A hit abban, hogy a közösség tagjai között nem pusztán versengés folyik a minél magasabb szintű tudás elsajátítására, hanem a sokoldalúság kialakítására. Nem a 21. század polihisztoraivá akarnak válni, hanem tucatnyi szállal akarnak kötődni a minden korábbinál gyorsabban változó világhoz. Mi több, ennek az átalakuló univerzumnak nem pusztán jó ismerői, hanem alakítói is akarnak lenni. A kötet készítői, összeállítói kétségtelenül elindultak ezen az úton, így munkájukat feltétlenül követendő példaként állítjuk az Olvasó elé.

Hunyadi Zsolt
a kollégium igazgatója